

2018-006

Archeologienota Wevelgem Meneestraat

Programma van Maatregelen

Bert ACKE en Maarten BRACKE

15-6-2018

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen te Wevelgem Menenstraat (provincie West-Vlaanderen), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt en de bodemingrepen 1000m² of meer bedragen, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het plangebied is 16 573m² groot en gelegen ten zuiden van de Menenstraat in Wevelgem. Het is bereikbaar via een zuidelijke zijstraat met dezelfde naam. Het terrein kent min of meer een L-vorm en is zo goed als volledig (ca. 90%) bebouwd of verhard. Op de site is een bedrijf gevestigd, dat momenteel niet meer in dienst is. De gebouwen bevinden zich centraal en in het oosten, in een L-vorm, in het westen is een verharding aanwezig en heeft het terrein uitweg naar de Menenstraat. In een noordelijke uitstulping ligt een grasplein, met een oppervlakte van ca. 630m². Dit grasplein is hoger gelegen dan het verharde deel ten zuiden ervan. Op het terrein is duidelijk zichtbaar dat het terrein is genivelleerd voorafgaand de aanleg van de verharding: in het noordelijke verharde deel werd ca. 50cm grond weggegraven, die vermoedelijk in het zuidelijke verharde deel is gebruikt als ophoging voorafgaande de verharding, met de bedoeling om een zo vlak mogelijke verharde zone te bekomen. Deze afgraving is duidelijk te zien op de overgang van het grasplein naar het noordelijke verharde gedeelte. In de zuidoostelijke hoek is een groenzone met een bomenrij op de zuidelijke grens aanwezig, alsook een interne wegenis, een bijgebouw en een silo.

Het plangebied is gelegen in een eertijds landelijke omgeving tussen de kernen van Wevelgem en Menen, ten zuiden van de verbindingsweg tussen beide kernen en op enige afstand ten noorden van de Leie en de natte Leiemeersen. Het terrein was tussen eind 18de eeuw en tot in de loop van de 20ste eeuw onbebouwd en vermoedelijk in gebruik als landbouwgrond. Vanaf het laatste kwart van de 20ste eeuw krijgt het plangebied zijn huidige invulling als bedrijventerrein. De ligging van het plangebied op de rand van de Leievallei, net al op de overgang naar hogere gronden, op (matig) droge lemige zand- of lichte zandleembodems, kunnen in het verleden aantrekkelijk geweest zijn voor menselijke aanwezigheid. Deze hogere, droge gronden nabij een voedselrijke omgeving zoals de Leievallei en de bijhorende meersen, kunnen een zekere aantrekkingskracht gehad hebben voor menselijke vestiging. De oorspronkelijke helling van het terrein van zuid naar noord is door de inrichting als bedrijventerrein echter wat afgevlakt: voorafgaand de aanleg van de verharding werd het noordelijke deel afgegraven waarna deze grond vermoedelijk in het zuiden werd gebruikt als ophoging. De omgeving van het plangebied is archeologisch eigenlijk ongekend, wegens het ontbreken van gravend onderzoek. Er zijn evenwel meerdere interessante locaties gekend, maar deze zijn hoofdzakelijk het gevolg van oppervlaktevondsten aangetroffen bij veldprospecties (met alle periodes vanaf neolithicum tot nieuwe tijden vertegenwoordigd), of zijn indicatoren gekend uit cartografische en/of archivalische bronnen (molens, sites met walgracht). In situ bewaarde steentijdartefactensites worden niet verwacht op het plangebied; de controleboringen hebben aangetoond dat er geen afdekkende grondlagen zijn. De archeologische verwachting betreft voornamelijk sites met grondsporen, die zich op geringe afstand onder de bouwvoor zullen bevinden.

Het bestaande gebouw (A) in de noordoosthoek wordt verbouwd en gedeeltelijk afgebroken. Op de westelijke parkeerzone wordt een nieuw gebouw (B) opgericht, gefundeerd op palen. Het bijgebouwtje en de silo worden afgebroken. Er wordt een nieuwe interne wegenis aangelegd, met in het zuidoosten een grote parking. De groenbuffer in het zuidoosten blijft grotendeels behouden. De omgevingsaanleg voorziet in nieuw aan te planten bomen langsheen de zuidgrens en het creëren van smalle groenstroken langs de overige grenzen en op de parking. Ten noorden van gebouwen A en B en ten westen van gebouw B wordt een smalle waterbuffer aangelegd. Onder de nieuwe interne wegenis/verharding worden nieuwe nutsleidingen aangelegd. Het kleine grasveldje in de noordelijke uitstulping blijft ongewijzigd. Het grootste deel van de bodemingrepen gaat niet dieper dan de reeds bestaande verstoring die ontstaan is bij het aanleggen van de huidige verharding en vloer. Enkele uitgravingen gaan wel dieper, deze zijn ofwel sleufvormig (1m breed, 1m diep) ofwel puntsgewijs (ca. 1 x 1m en 1,20m diep).

De geplande werken vinden plaats op een bedrijventerrein, dat reeds zo goed als volledig is bebouwd en verhard. De enige grotere groenzone op het terrein - het noordelijke grasveldje - blijft ongewijzigd bij de geplande werken; de controleboringen hebben echter aangetoond dat er hier tot 75cm diepte geroerde grond aanwezig is. Op de weinige andere niet-verharde plekken toonden de boringen eveneens een verstoord pakket aan tot op een diepte van 65 à 75cm onder maaiveld. Daarnaast vonden op het terrein nivelleringswerken plaats voorafgaand de verharding, waarbij in het noordelijke deel grond werd afgegraven, die daarna vermoedelijke diende als ophoging voor het zuidelijke deel. Dit betekent dat in de noordelijke verharde zone reeds een groot deel van de bovenste bodemlagen zijn weggegraven, en in het zuidelijke deel net worden afgeschermd. Bij de daaropvolgende aanleg van de verharding zal in het noordelijke deel mogelijk het bovenste deel van de C-horizont zijn weggegraven, en daarmee ook een deel van eventueel aanwezige archeologische sporen. Deze gegevens tonen aan dat er op het terrein reeds een zekere graad van verstoring aanwezig is. Los daarvan, zal het grootste deel van de werken niet dieper gaan dan de reeds bestaande verstoring veroorzaakt door de huidige inrichting van de site. De enkele uitgravingen die wel dieper ingrijpen, zijn beperkt in oppervlakte en ofwel sleufvormig ofwel puntsgewijs. Verder onderzoek van deze locaties zal niet leiden tot nuttige kenniswinst. De oppervlakte is zodanig beperkt en de bodemingrepen vinden deels plaats in reeds verstoerde bodem, waardoor verder onderzoek meer vragen zal oproepen dan beantwoorden en het moeilijk, zometert onmogelijk zal zijn om bij het aantreffen van een eventuele archeologische sporen hier een correcte interpretatie aan te koppelen. Er kan dan ook niet van kennisvermeerdering gesproken worden, en de kosten-baten analyse zal negatief uitvallen.

Op basis van bovenstaande argumenten wordt geen verder vooronderzoek geadviseerd. Er dient dus geen programma van maatregelen voor verder archeologisch onderzoek opgesteld te worden. Wel wordt gewezen op de wettelijke verplichting om bij aantreffen van archeologisch sporen/vondsten tijdens werken, dit te melden aan Onroerend Erfgoed¹.

---

¹ Zie artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 5.1. van het Onroerenderfgoedbesluit.